

Avdelningen för epidemiologi och sjukdomskontroll

Snabb värdering av sannolikheten för att den svenska djurpopulationen utsätts för smitta med afrikansk svinpest till följd av situationen i östra Europa

BAKGRUND

Afrikansk svinpest (ASF) påvisades på vildsvin i Litauen i januari 2014. Sedan dess har smittan spridits och rapporterats från hela Baltikum och från Polen framför allt på vildsvin men också i småskaliga grisbesättningar och i några kommersiella grisbesättningar. ASF har också rapporterats från Ukraina både före och efter rapporten från Litauen, senast i början av juni 2016. SVA har vid flera tillfällen sedan januari 2014, senast i en kommentar från statsepizootologen i augusti 2015, bedömt sannolikheten för att svenska grisar eller vildsvin ska utsättas för smittan till följd av utvecklingen i östra Europa och EU.

Hittills under 2016 har ASF rapporterats vid 76 tillfällen i Litauen på vildsvin och i Lettland på över 300 vildsvin medan Estland rapporterat ASF på vildsvin vid nära 500 tillfällen (se figur). Estland rapporterade 1 juli sitt första fall på gris sedan augusti 2015. Besättningen ligger inom de restriktionsområden som upprättats på grund av förekomsten på vildsvin. Den 28 juni rapporterade Litauen ett fall av ASF på hushållsgrisar, det första sedan september 2015. Också denna besättning ligger inom restriktionsområde för tidigare utbrott. Elva fall av ASF på vildsvin har konstaterats i Polen sedan årsskiftet och 24 juni rapporterades ett fall i en grisbesättning, det första sedan 2014. De polska fallen under 2016 är fortfarande begränsade till i det område vid gränsen mot Vitryssland där alla fall i Polen påvisats. Ryssland fortsätter att rapportera fall både på gris och vildsvin och situationen i Vitryssland är oklar.

Utbrotten av ASF på gris har tidigare år varit starkt koncentrerade till sommarmånaderna (se figur). Med tanke på detta och på de tre fall hos gris som rapporterats de senaste dagarna blir utvecklingen under de närmaste månaderna därför avgörande för om man kan dra slutsatsen att de bekämpningsåtgärder som införts hindrar eller starkt begränsar risken att ASF sprids vidare inom grispopulationen trots att sjukdomen är etablerad i vildsvinpopulationen i de baltiska länderna och Polen. Det europeiska regelverket kring ASF i de aktuella områdena har också till viss del anpassats till att ASF kommer att finnas i vildsvinpopulationen mer långsiktigt.

SANNOLIKHET ATT SVENSKA TAMGRISAR ELLER VILDSVIN UTSÄTTS FÖR AFRIKANSK SVINPEST TILL FÖLJD AV SITUATIONEN I ÖSTRA EUROPA

Införsel av levande grisar, embryon eller galtsperma från de baltiska länderna och Polen förekommer inte.

Direkt invandring av smittade vildsvin till Sverige förhindras av Sveriges vattengräns och vildsvinens utbredning.

Transitering genom vägtransport av danska och ett fåtal norska grisar genom Sverige för vidare transport till länder i östra Europa förekommer.

Omfattningen av transiteringen 2015-2016 till länder där ASF förekommer var knappt 33 000 grisar till Polen, drygt 17 000 grisar till Litauen och ett hundratal till Estland och Ryssland.

Indirekt smittspridning med personer, utrustning, kläder och skor skulle kunna ske via t.ex. jägare och lantbruksarbetare. Jaktresor till Baltikum och östra Europa förekommer i begränsad omfattning och smittskyddsmedvetenheten bedöms vara varierande bland arrangörer och jägare. Myndigheterna har därför genomfört aktiviteter för att höja smittskyddsmedvetenheten och beredskapen för ASF i jägarkåren under 2016.

Lantbruksarbetare från Baltikum och östra Europa förekommer i Sverige men deras antal eller hur många av dem som har kontakt med grisar har inte kunnat uppskattas med säkerhet. Dock är det känt från en nyligen gjord studie att en stor andel (8-40% beroende på produktionsform och geografiskt läge) av svenska grisbesättningar har utländsk arbetskraft som har griskontakt i hemlandet.

Införsel av djurprodukter och livsmedel är tillåtet från länder inom EU. Vid misstanke om eller konstaterad allvarlig smitta kan införsel förbjudas från en region eller ett land. Med tanke på den senaste utvecklingen med avsaknad av utbrott i kommersiella grisbesättningar i Baltikum bedöms det inte troligt att kommersiella fläskprodukter skulle innehålla ASF-virus. Privat införsel av köttprodukter från vildsvin och hushållsgrisar från regionen kan dock utgöra en risk.

Mot bakgrund av tillgänglig information gör SVA följande bedömning:

Sannolikheten att den svenska grispopulationen utsätts för afrikansk svinpest till följd av situationen i Baltikum och östra Europa bedöms som mycket låg.

Sannolikheten att den svenska vildsvinspopulationen utsätts för afrikansk svinpest till följd av situationen i Baltikum och östra Europa bedöms som låg.

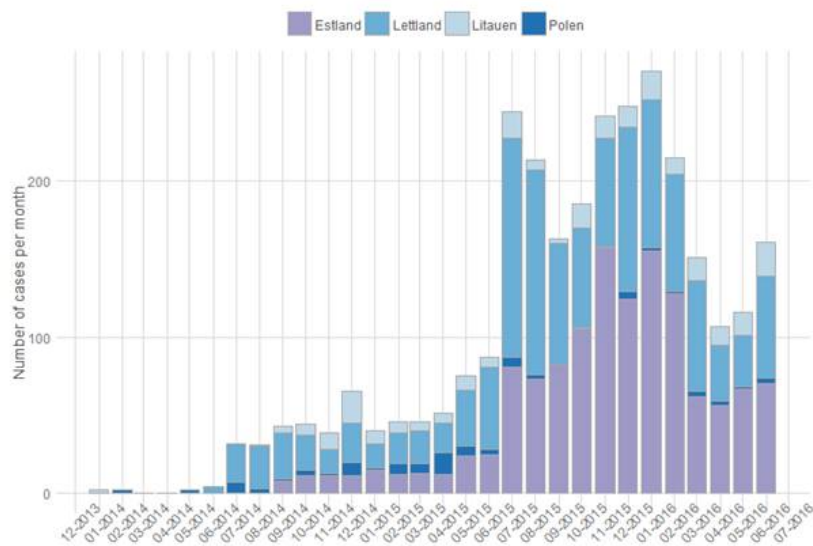
Osäkerheten i denna värdering är medelhög. Nivån av osäkerhet är bedömd utifrån kvaliteten på de uppgifter som funnits tillgängliga för värderingen.

Definitioner på de termer som används vid sannolikhetsvärderingen:

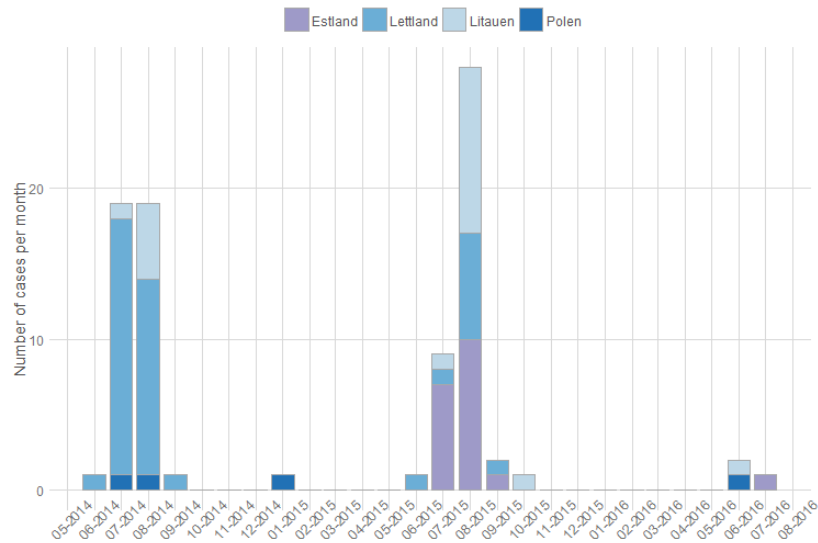
- Försumbar – så ovanligt att det saknar betydelse
- Mycket låg – mycket ovanligt, men kan inte uteslutas
- Låg – sällan, men förekommer

- Medelhög – förekommer ibland
- Hög – förekommer ofta
- Mycket hög – förekommer nästan alltid

Statens veterinärmedicinska anstalt följer situationen i regionen och bedömer när det finns behov av en ny värdering av sannolikheten för att den svenska djurpopulationen utsätts för smitta med afrikansk svinpest.

Antalet rapporterade utbrott av afrikansk svinpest hos vildsvin per månad i Estland, Lettland, Litauen och Polen sedan utbrottets början 2014. Källa: SANCO ADNS

Antalet rapporterade utbrott av afrikansk svinpest hos gris per månad i Estland, Lettland, Litauen och Polen sedan utbrottets början 2014. Källa: SANCO ADNS